



# Renata Povilaitytė: „Dažnai viską atneši į Peru, yra nauji dalykai“

Deimantė ŽUKAUSKIENĖ

Peru, išlaikiusi savitus regioninius skirtumus, jau seniai yra atrasta ir pamėgta turistų. Šalis viena iš labiausiai lankomų Pietų Amerikos valstybių, dėl išskirtinio kultūrinio ir istorinio paveldo yra tikras lobis keliautojui. Tai mįslingi, įvairiausiomis teorijomis „apaukę“ apie 200 m. pr. m. e. ir 600 m. e. atsiradę Naskos dykumos raižiniai, nemažai senosios inkų civilizacijos miestų, tarp kurių mitais bei legendomis apipintas nenukariautasis miestas – Maču Pikču, savo statytojų apleistas, vykstant karams su ispanų užkariautojais, ir atrastas tik XX amžiuje. Tai ir tarp kalnų įsispraudęs inkų valstybės centras Kuskas, pasižymintis savitais, ispanų imperijos metais pastatytais senamiesčio pastatais, ugnikalnių apsuptas baltasis miestas Arekipa, daug pramogų galinti pasiūlyti šalies sostinė Lima. Peru – tai ir pritrenkianti gamta su aukščiausiu pasaulyje ežeru Titikaka, Amazonės džiunglėmis, kur dar gyvena senosios indėnų gentys.

Lietuvių enciklopedijoje randama tokia informacija: į Peru XX a. viduryje atvyko tik paskiri asmenys, tai daugiausia buvo lietuviai dvasininkai, teologai. Enciklopedijoje rašoma[\[1\]](#), jog čia misionieriais dirbo kunigai saleziečiai: Juozas Augustaitis, Kazys Inkrata, Kazys Girnius ir Jėzaus Širdies seserų kongregacijos misionierė – Marija Valeikaitė.

O ką galėtume papasakoti apie Peru lietuvius šiandien? Peru lietuvių bendruomenės pirmininkė **Renata Povilaitytė**, jau 10 metų gyvenanti šalyje, sako, jog Peru ji galėjo įgyvendinti daug svajonių, įnešti į vietos gyvenimą kažko naujo. Su Renata pasikalbėjome apie gyvenimą Peru, iškylančius iššūkius ir problemas, apie lietuvių bendruomenės reikiamybę. Štai jos istorija...



*Papasakokite daugiau apie save... Kodėl nusprendėte atvykti į Peru? Kiek laiko čia gyvenate?*

Peru gyvenu jau 10 metų. Prieš tai į Peru buvau atvykusi kaip turistė į pažintinę kelionę. Jau tada ši šalis man labai patiko. Grįžusi į Lietuvą pabaigiau sociologijos studijas, o tada, turbūt kaip ir daugelis jaunų žmonių, nežinojau, kuo užsiimti toliau, ką dirbti. Sugalvojau grįžti į Pietų Ameriką ir pasavanoriauti. Kadangi Peru jau šiek tiek pažinojau, sugrįžau į šią šalį. Įsidarbinau viename viešbutyje, savanoriauau, o vėliau įsimylėjau vaikiną ir pasilikau čia gyventi. Jau net nesuvokiu, kaip greitai tie metai prabėgo. Dabar turiu du mažus vaikučius.

*Kokia buvo pirmoji pažintis su šia šalimi? Kaip manote, koks didžiausias privalumas gyventi Peru? Kuo ši šalis gali būti patraukli lietuviams? Su kokiomis problemomis susidūrėte apsigyvenusi Peru?*

Pagrindinis privalumas – tai žmonių paprastumas, šiltumas. Kadangi esu užsienietė, jaučiuosi lyg ir labiau vertinama. Todėl susirasti darbą, daryti tai, kas tau iš tikrųjų patinka, yra šiek tiek didesnės galimybės, niekas nežiūri tavo „titulų“, bet žiūri, kaip tu dirbi, kaip ką atlieki. Čia užsieniečiai yra labai vertinami, nes mes atsakingesni, rimčiau žiūrime į darbą negu patys vietiniai: jeigu pasakėm, tai ir padarėm, nebus „palauk, rytoj“, kaip čia yra įprasta.

Kuo šalis patraukli? Pirmiausia, jei žmogus yra imlus verslams, tai Peru turėtų būti labai patraukli vien dėlto, kad čia yra mažiau reikalavimų, į kuriuos reikia

atsižvelgti norint įsteigti ir vystyti verslą, ir kokią naują idėją paskleisti yra daug lengviau negu Europoje, kur žmonės jau visko matę, patyrę. Aišku, apie šiandieninę situaciją, susijusią su Covid-19, aš nekalbu. Gal geriau pasakosiu, kaip buvo iki tol.

Peru taip pat labai patraukli dėl gamtos, kuri labai skirtinga: vandenynas, kalnai, džunglės, dykumos, daug įvairios gyvūnijos, augalijos. Ir, be abejo, dėl maisto, gausaus vaisių pasirinkimo.

Bet kai keliauji, yra vienaip, o kai gyveni, yra kitaip. Gyvenimo Peru pradžia buvo sunki dėl kalbos, nes pati tuo metu ispaniškai dar nemokėjau.

O didžiausia problema, su kokia esu iki šios dienos susidūrusi, tai biurokratizmas. Kadangi čia nėra Lietuvos ambasados, tai didžiulių problemų kyla tvarkant dokumentus. Kai buvau pametusi pasą, tai tikraja ta žodžio reikšme buvo košmaras, netgi teko kreiptis į žiniasklaidą, kad padėtų gauti pasą, ir į kitas ambasadas. Tačiau niekas negalėjo pasiūlyti tinkamo sprendimo. Priimtinausia ir vienintelė galimybė gauti pasą buvo grįžti į Lietuvą, o tai kainuoja daug pinigų, bet, ačiū Dievui, viskas išsprendė. Tai buvo labai nemaloni patirtis. Ir apskritai, bet koks dokumentų tvarkymas yra sunki užduotis, nes Peru įstaigose labai daug biurokratijos. Ir tai, kad nėra Lietuvos ambasados, o tik garbės konsulas, kuris gali padėti labai minimaliai. Mūsų vestuvėms Peru reikėjo dokumento, kuris neegzistuoja Lietuvoje, todėl teko visaip laviruoti, o dabar Lietuvoje prašo Peru neegzistuojančio dokumento dukrytei, kad gautų dvigubą pilietybę. Tai tarsi toks „popierėlis dėl popierėlio“, kuris ne visada visiems priimtinas.

*Kokie vyrauja stereotipai apie Peru?*

Ką esu girdėjusi, dar netgi prieš vykdama į Peru, kad čia labai paplitęs narkotikų vartojimas bei prekyba. Tikiu, kad ši problema yra, bet nežinau, ar ji didesnė negu kitose šalyse. Per dešimt gyvenimo Peru metų man niekad nebuvo siūlyta išbandyti narkotikų, neteko būti užkalbintai tiesiog gatvėje. Taigi, sakyčiau, tai nepasitvirtinęs stereotipas.

Antras stereotipas, kad tai yra skurdi šalis. Iš tikrųjų, kuo ilgiau gyvenu, tuo geriau suprantu, kad šalis nėra skurdi, tik tai, kur ir kaip jie panaudoja pinigus, labai skiriasi nuo Europos. Mums yra svarbu puoselėti buitį ir gražiau, jaukiau įsirengti namus, o perujiečiams tai visiškai nerūpi. Perujietis gali lemputę virš galvos įsisukęs gyventi, neturėti pakabinamo šviestuvo ar kokio kilimo ir nesukti

sau dėl to galvos, tačiau religinėms ar artimųjų šventėms jis negaili pinigų, taip pat ir geram maistui, gėrimams. Perujiečiai gyvena šeimomis, neatsiskiria, kai jiems sukanka 18-20 metų, kaip dažniausiai būna Lietuvoje. Jie labai mėgsta šeimos, giminės susibūrimus. Tai nėra tvarkinga šalis: čia daug netvarkingų mašinų, taršos, šiukšlės mėtosi gatvėse. Namai kartais atrodo labai vargingai, nedažytos sienos, tačiau viduje gali rasti ir labai prabangiai gyvenančius žmones. Čia būdingi tokie kontrastai, kai išorinis vaizdas ne visada atitinka realybę

*Kokiomis lietuvių tradicijomis ar įpročiais stebisi perujiečiai?*

Dažyti kiaušinius per šv. Velykas jiems atrodo labai neįprasta tradicija, nes perujiečiai nesupranta, kodėl mes tai darome, bet kai paaiškiname, nusišypso, o kartais mes kaimynėms dovanojame dažytų kiaušinių. Peru tokių Velykų tradicijų nėra, kartais jie vaikams nuperka šokoladinių kiaušinių. Šv. Kalėdos kiek panašios į mūsų, bet per Kalėdas jie leidžia didžiulius fejerverkus, kaip mes per Naujuosius metus, ir laukia vidurnakčio. Dar norėtusi paminėti veikia ne tradiciją, bet mūsų įproti namuose vaikščioti be batų, juos paliekame nusiaavę prie durų. O perujiečiai namuose vaikšto su batais, kas mums nėra įprasta. Taigi žmonės, atėję pas mus į namus ir pamatę mus basomis, dažnai pasimeta ir nežino, ar nusiauti, ar ne. Jie nėra prie to pratę ir jiems nemalonu nusiauti batus.

*Kaip dažnai grįžtate į Lietuvą? Kiek jums yra svarbu išlaikyti savo lietuvišką identitetą gyvenant svečioje šalyje? Ar lengva jį išsaugoti?*

Man yra svarbu šaknys, tai, iš kur aš esu, o grįžtu į Lietuvą pagal galimybes. Šiaip tai padaryti pavyksta kas dvejus metus. Kaip minėjau, turiu du vaikus – penkerių metų mergytę ir neseniai gimusį sūnelį. Mano mergaitė puikiai šneka lietuviškai. Mes skaitome lietuviškas knygas, iš Lietuvos atsivežame visokių žaidimų, kad tik ta kalba išliktų. Dukrytė jau yra buvusi Lietuvoje ir norėtusi vaikus dažniau nuvežti į Lietuvą. Dabar, ypač susiklosčius tokiai padėčiai, norėtusi, kad ji mokytųsi nuotoliniu būdu lietuviškoje mokykloje. Jei tai bus įmanoma, reikės surinkti visus reikiamus dokumentus. Mano dukra moka tris kalbas ir dabar jau mokosi ketvirtos. Į kalbų mokymąsi buvo pažvelgta kitaip ir pasiekta gerų rezultatų. Europoje tai nėra nauja, o čia dažnai viskas, ką atneši, yra nauji dalykai. Sūnų taip pat mokome lietuvių kalbos. Įsteigus Peru lietuvių bendruomenę galbūt atsiras ir daugiau galimybių. Bet tikrai Lietuva yra visada šalia mūsų, niekada neatsisakyčiau jos pilietybės. Tikiuosi, kad mano vaikai taip pat jausis esą iš Lietuvos ir, jei galimybės leis, vešiuosi juos į Lietuvą dažniau, nes ten liko mano

šeima, giminė, draugai.



*Ar kada nors pagalvojot, kaip būtų dėliojėsis gyvenimas, jei būtumėt gyvenę Lietuvoje? Ar esate galvoję grįžti gyventi į Lietuvą?*

Pirmus gyvenimo Peru metus visai apie tai negalvojau, netgi nenorėjau į Lietuvą. Man lietuviai atrodė per šalti, užsidarę žmonės, maniau, Lietuvoje sunkiau įgyvendinti savo idėjas arba užsiimti ta veikla, kuri tau iš tikrųjų patinka, o Peru man atrodė ideali vieta įgyvendinti savo projektams, kurių neįsivaizdavau galėsianti vykdyti Lietuvoje. Tik vienintelis skaudus dalykas buvo tas, kad mano šeima liko labai toli. Tačiau nuomonė pradėjo keistis, kai atsirado vaikai, tada pradėjau galvoti apie grįžimą į Lietuvą. Manau, kad vaikams būtų labai įdomu ir patiktų Lietuvoje. Ten sudarytos geros sąlygos turiningam ir prasmingam vaikų užimtumui, gera švietimo kokybė.

Jau pradėjome mąstyti apie grįžimą į Lietuvą, ir ir kuo toliau, tuo labiau. Bet vėlgi yra kitokių trukdžių. Nežinome, kokia situacija Lietuvoje dėl darbų. Norėčiau grįžti dar ir dėl to, kad vaikai puikiai išmoktų lietuvių kalbą, įsisavintų tradicijas, kad turėtų platų akiratį, ne vien matytų taip, kaip yra Peru.

*Kuo užsiėmėte Peru prieš karantiną? Kaip leidžiate laisvalaikį?*

Mano darbai buvo sustoję jau neštumo metu. Ir dabar dar ir dėl karantino, tačiau iki jo mes su vyru mėgome laipti uolomis. Tai mūsų savotiškas projektas, kurį galėjome čia įgyvendinti, nereikia važiuoti į kitą šalį - uolos yra šalia. Galėjome atidaryti naujus laipiojimo sektorius. Tuo labiau užsiima mano vyras.



Taip pat daug laiko praleidžiame gamtoje, einame pasivaikščioti, važinėjame dviračiu. Dar važiuojame maudytis į tokius natūralius vulkaninius baseinus, kuriuose šiltas vulkaninis vanduo po atviru dangumi. Prieš karantiną buvau anglų kalbos mokytoja. Toks buvo mano pagrindinis darbas, vedžiau ir privačias pamokas. Man pradėjus mokytį anglų kalbos, buvo leista dėstyti medžiagą ir vesti pamokas taip, kaip aš išsivaizduoju. O tai man buvo labai svarbu.



Dar man patinka šiuolaikinis šokis. Taigi vedžiau šiuolaikinio šokio pamokas. Man tai buvo ir laisvalaikis, ir uždarbis. Aš nesu baigusi choreografijos, todėl tai labiau buvo mano hobis. Vargu ar Lietuvoje būtų pavykę tuo užsiimti nesant profesionalė. Vietos teatre pastačiau du šokio spektaklius. Buvo pradėtas rengti ir trečias, tačiau dėl karantino visa veikla sustojo. Dar užsiimu tokiais papildomais dalykėliais kaip arbatėlių darymas, gintaro pardavinėjimas.



# TEATRO DE DANZA



**LAB+MO>E**  
**BAILA  
CREA  
EXPLORA**

**RENATA  
POVILAITYTE**  
martes y jueves 7 pm  
sabados 8 am.



*Renata pabaigai papasakokite, kokie Jūsų ateities planai, tikslai?*

Turbūt tiesiog gyventi ir priimti gyvenimą toki, koks jis yra. Labiau atsiduoti Dievui, išmokti atleisti ir duoti, o jei kalbėtume apie konkretesnius dalykus, tai dar labiau stiprinti ryšius su Lietuva – kaip tik galvoje sukasi keli projektai. Įgyvendinti su savo pomėgiais susijusias veiklas ir auginti vaikus.

*PLB plėtros ir tvarumo komisija šiuo metu kviečia Pietų Amerikos lietuvius į nuotolinius susitikimus. Virtualaus susitikimo idėja – visiems susipažinti ir daugiau sužinoti apie Pasaulio lietuvių bendruomenės veiklą ir tikslus. Taip pat pasidalinti informacija apie lietuvių bendruomenių įkūrimą ir plėtrą skirtingose užsienio šalyse. Tokie susitikimai jau įvyko su Paragvajaus, Čilės, Kolumbijos lietuviais, taip pat – ir su Peru lietuviais, kurie neseniai įsteigė savo bendruomenę,*



*netrukus papildysiančių PLB narių būrį.*

---

[1] Lietuvių enciklopedija, T. XXII. Bostonas: 1960, p. 337.

*pasauliolietuvis.lt*

*„Pasaulio lietuviai ir Lietuva“*

*Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.*

SPAUDOS,  
RADIJO IR  
TELEVIZIJOS  
RĖMIMO  
FONDAS

